

**PATATES VE DOMATESTE BAKTERİYEL
SOLGUNLUK VE PATATESTE
KAHVERENGİ ÇÜRÜKLÜK HASTALIĞI
İLE MÜCADELE HAKKINDA
YÖNETMELİK**

Yetki Kanunu: 5996

Yayımlandığı R.Gazete: 24.09.2011-28064

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; patates ve domateste bakteriyel solgunluk ve patateste kahverengi çürüklük hastalığını oluşturan "ralstonia solanacearum"un yeri ve yayılış alanlarının tespiti, mücadelesi ve yayılmasını engellemeye ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, "ralstonia solanacearum"un sürveyi, tespit edilmesi, mücadelesi, yayılmasının engellenmesi ve eradike edilmesi hususlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik;

a) 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 15 inci maddesine dayanılarak,

b) Avrupa Birliğinin 20/7/1998 tarihli Patates ve Domateste Bakteriyel Solgunluk ve Patateste Kahverengi Çürüklük Hastalığının Kontrolüne ilişkin 98/57/EC sayılı Direktifine paralel olarak,

hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,

b) Enstitü: Bakanlığa bağlı zirai mücadele araştırma faaliyetlerini yürüten enstitü, istasyon ve kuruluşları,

- c) M¼d¼rl¼k: Bakanlık il ve ilçe m¼d¼rl¼klerini,
- ç) Patates ve domateste bakteriyel solgunluk hastalığı: *Ralstonia solanacearum* etmeninin neden olduğu patates ve domates bitkisinde yapraklarda gece kaybolmayan solgunluk ve bronzlaşma ile k¼k boğazında çizgi şeklinde kahverengileşme gör¼len hastalığı,
- d) Patateste kahverengi ç¼r¼kl¼k hastalığı: *Ralstonia solanacearum* etmeninin neden olduğu patates yumru gözlerinde ve patatesin gövdeye olan bağlantı kısmında akıntı ile yumrular kesildiği zaman kahverengileşme ve hafifçe sıkıldığında krem rengi akıntı gör¼len hastalığı,
- e) S¼rvey: Zirai m¼cadele ve karantina çalışmalarında yararlanılmak üzere; b¼cek, akar, nematod, yabancı ot ve parazit bitkiler, fungus, bakteri, vir¼s, mikoplazma gibi faydalı ve zararlı organizmaların bir yerde var olup olmadığını, var ise yayılış alanını ve yoğunluğunu tespit etmeyi,
- f) Zararlı organizma: Patates ve domateste bakteriyel solgunluk ve patateste kahverengi ç¼r¼kl¼k hastalığını oluşturan *ralstonia solanacearum* etmenini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

S¼rveyler ve S¼rvey Sonuçlarının Bildirimi

S¼rveyler

MADDE 5 – (1) Patates ve domates bitkilerinin yetiştirildiği alanlardaki bitkiler üzerinde zararlı organizma açısından, her yıl sistematik olarak resmi s¼rveyler yapılır.

(2) Patates ve domates bitkilerinin üretimini tehdit eden diğer olası bulaşma kaynaklarını belirlemek için ise Bakanlık tarafından risk değerlendirmesi yapılır. Bu değerlendirme sonucunda, zararlı organizmanın yayılmasında risk oluşturuğu d¼ş¼n¼len diğer olası bulaşma kaynaklarında da resmi s¼rveyler yapılır. Bu s¼rveylerin kapsamı ve s¼resi yapılmış olan risk

değerlendirmesine göre belirlenir. Olası bulaşma kaynakları aşağıda belirlenmiştir.

a) Patates ve domates bitkilerinin yetiştirildiği ekiliş alanlarında bulunan, solanaceae familyasından yabancı otlar da dahil olmak üzere, zararlı organizmanın konukçusu olan diğer bitkiler,

b) Patates ve domates bitkilerinin sulanmasında ve ilaçlanmasında kullanılan yüzey suyu,

c) Patates ve domates bitkilerinin işlendiği paketleme binaları ve endüstriyel işleme tesislerinden boşaltılan ve bu bitkilerin sulanması veya ilaçlanmasında kullanılan sıvı atıkları.

(3) Ayrıca yetiştirme ortamı, toprak ve endüstriyel işleme ve paketleme binalarındaki katı atıklar üzerinde de bu zararlı organizmaya yönelik olarak sürveyler yapılabilir.

(4) Sürveyler aşağıda belirlenen esaslar çerçevesinde yapılır.

a) Patates ve domates bitkileri için, Ek-1'in II numaralı bölümünün 1 inci maddesinde yer alan esaslara göre yapılır.

b) Patates ve domates dışındaki diğer konukçu bitkiler ve sıvı atıkları da içeren su için, uygun yerlerden örnekler alınır ve uygun metotlar kullanılarak analizleri yapılır.

c) Diğer materyaller için de uygun metotlara göre sürveyler yapılır.

(5) Bu Yönetmeliğin eklerinde yer alan bilimsel ve istatistiki bilgiler ve zararlı organizmanın biyolojisi göz önünde bulundurularak, sürveylerde alınacak olan örnek miktarı, örnekleme yeri, örnek alma zamanı ve örnek alma şekli enstitüler tarafından belirlenir. Sürveyler müdürlük elemanları tarafından yapılır.

Sürvey sonuçlarının bildirimi

MADDE 6 – (1) Sürvey sonuçları Ek-1'in II numaralı bölümünün 2 nci maddesinde yer alan bilgileri içerecek şekilde her yıl 20 mayıs tarihinde Bakanlığa bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tespit, Şüpheli

Durumda Yapılması Gereken İşlemler ve Bakanlığa Bildirim

Tespit

MADDE 7 – (1) Şüpheli bir durum ortaya çıktığında bu durumun olduğu yerlerdeki patates ve domates bitkilerinin, Ek-2’de yer alan test metotları kullanılarak laboratuvar analizleri yapılır. Uygulanan metot tamamlanıncaya veya doğrulama testleri sonuçlanıncaya kadar Ek-3’ün 1 inci maddesinde yer alan koşullara uygun hareket edilir. Şüpheli durum doğrulandığında Ek-3’ün 2 nci maddesindeki koşullar uygulanır.

Şüpheli durumda yapılması gereken işlemler

MADDE 8 – (1) 7 nci maddenin birinci fıkrasında bahsedilen şüpheli durum araştırılırken;

a) Zararlı organizma tarafından meydana getirilen belirtilerin görülmesi ve Ek-2 Bölüm I, 1 inci madde ve Bölüm II’de yer alan hızlı tarama testlerinden birinden pozitif sonuç alınması durumunda,

b) Ek-2 Bölüm I, 2 nci madde ve Bölüm III’te yer alan tespit ve tanıya yönelik test metotlarının birinden pozitif sonuç alınması durumunda,

bu yerlerdeki şüpheli durum devam eder.

(2) Şüpheli durumun olduğu yerlerde Bakanlık tarafından;

a) Kendi kontrolü altında gerçekleşmediği sürece ve zararlı organizmanın yayılma riskinin olmadığı belirlenmedikçe, örneklerin alındığı bütün ürün, sevkiyat ve partilerdeki tüm bitki ve yumruların nakli yasaklanır.

b) Şüpheli bulgunun kaynağı araştırılır.

c) Tahmini risk düzeyine göre, zararlı organizmanın yayılmasının önlenmesi için, söz konusu bitkisel ürünlerin üretimi ve (a) bendi uyarınca örneklerin alındığı üretim yerinde yetiştirilen ve yine aynı bent kapsamı dışındaki tohumluk patates partilerinin hareketi ile ilgili olanlar başta olmak üzere, uygun ilave koruyucu önlemler alınır.

Bakanlığa bildirim

MADDE 9 – (1) Zararlı organizmanın tespit edilmesi ya da şüpheli bir durum olduğu takdirde Bakanlığa bildirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulaşmanın Kaynağı ve Sınırları

Bulaşmanın kaynağı ve sınırları

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmeliğe uygun olarak alınan bir örnekte, zararlı organizmanın varlığı Ek-2’de yer alan ilgili test metotları kullanılarak doğrulandığında, patates ve domates bitkileri için aşığıda yer alan çalışmalar Bakanlık tarafından başlatılır.

a) Ek-4’te yer alan esaslara göre ve 7 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca en azından klonal olarak akraba tüm tohumluk patates stoklarında gerçekleştirilen testler ile bulaşmanın ana kaynağını ve derecesini belirlemek için bir çalışma başlatılır.

b) Örneğin alındığı patates ve domates bitkileri, parti ve/veya sevkiyat, ayrıca makine, taşıt, depo, gemi veya bunların teçhizatı ile bitkisel materyalle temas eden paketleme materyali dahil diğer eşya ile örneğin hasat edildiği ve alındığı veya yetiştirme döneminde alındığı tarlalar ve örtü altı üretim yerleri bulaşık olarak kabul edilir.

c) Patates ve domateste hasat öncesi veya sonrası temas, üretim, sulama veya ilaçlama ya da klonal bir akrabalık yoluyla gerçekleşen olası bir bulaşmanın derecesi Ek-5’in 1 inci maddesinde yer alan esaslara uygun olarak tespit edilir.

ç) Ek-5’in 2 nci maddesinin (i) bendinde yer alan esaslara uygun olarak, birinci fıkranın (b) bendinde yer alan bulaşmanın ve (c) bendinde yer alan olası bulaşmanın ve zararlı organizmanın olası yayılışının bulunduğu bölgenin sınırları çizilir.

(2) Bu Yönetmeliğe uygun olarak alınan bir örnekte zararlı organizmanın varlığı Ek-2’ de yer alan ilgili test metotları

kullanılarak doğrulandığında, patates ve domates üretiminin yapıldığı ve risk altında bulunan yerlerde yetişen diğer konukçu bitkiler için, aşağıda yer alan çalışmalar Bakanlık tarafından başlatılır.

a) Birinci fıkranın (a) bendine uygun olarak bir çalışma başlatılır.

b) Örneğin alındığı yerdeki zararlı organizmanın konukçusu olan diğer bitkiler bulaşık olarak kabul edilir.

c) Olası bulaşmayı tespit etmek için bir çalışma başlatılır ve birinci fıkranın (c) ve (ç) bentlerine göre zararlı organizmanın olası yayılışının bulunduğu bölgenin sınırları çizilir.

(3) Sulama, ilaçlama veya taşkınlar yoluyla risk altında bulunduğu belirlenen patates ve domates üretim alanlarında yetişen yabancı solanaceaeeler ve endüstriyel işleme ve paketlenme binalarından boşaltılan sıvı atıklar da dahil olmak üzere yüzey suyu için, aşağıda yer alan çalışmalar Bakanlık tarafından başlatılır.

a) Yüzey suyundaki ve bulunması durumunda yabancı solanaceaeeler'deki bulaşmanın derecesini tespit etmek için uygun zamanlarda örnekler alınarak sürvey yapılır.

b) Yüzey suyu örneklerinde zararlı organizmanın tespit edilmesi durumunda yüzey suyu bulaşık olarak kabul edilir.

c) Bulaşık olarak kabul edilen yüzey suyunun olası bulaşma bölge sınırları Ek-5'in 1 inci maddesine ve 2 nci maddesinin (ii) bendine göre belirlenir ve zararlı organizmanın olası yayılışının bulunduğu bölgenin sınırları çizilir.

(4) Birinci ve üçüncü fıkraların (b) bentlerinde belirlenen bulaşma ve birinci fıkranın (ç) ve üçüncü fıkranın (c) bentlerinde sınırları belirlenen bölgeye ait ayrıntılar, Ek-5'in 3 üncü maddesinde yer alan esaslara göre Bakanlığa acilen bildirilir. Ek-5'in 4 üncü maddesinde yer alan ilave bildirimler de Bakanlığa aynı zamanda yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Eradikasyon,

Kullanıma Sunma,

Teknik Temizleme ve Bulaşık Üretim Alanlarında Yapılacak İşlemler

Eradikasyon

MADDE 11 – (1) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre bulaşık olarak bulunan bitkisel materyalin dikimi yapılmaz ve bunlar müdürlük elemanlarınca zararlı organizma için yayılma riski yaratmamak kaydıyla, Ek-6'nın 1 inci maddesinde yer alan yöntemlerden birine tabi tutulur.

Kullanıma sunma

MADDE 12 – (1) 10 uncu maddenin birinci ve üçüncü fıkralarının (c) bentlerinde belirtilen muhtemelen bulaşık durumda bulunan patates ve domates bitkilerinin ve birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca muhtemel bulaşık olarak belirlenen yerlerde üretilen risk altında bulunduğu tespit edilen bitkilerin dikimi yapılmaz. Bunlar zararlı organizma için yayılma riski yaratmamak kaydıyla, Ek-6'nın 2 nci maddesinde yer alan şekilde kullanıma sunulabilir veya satılabilir.

Teknik temizleme

MADDE 13 – (1) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile üçüncü fıkrasının (c) bentlerinde belirtilen, zararlı organizma ile bulaşık veya muhtemelen bulaşık olduğu belirlenen makine, taşıt, depo, gemi veya bunların teçhizatı ile paketlenme materyali dahil diğer materyal, ya imha edilir ya da Ek-6'nın 3 üncü maddesine göre uygun bir metot kullanılarak dezenfekte edilir. Dezenfeksiyon sonrasında bu tür materyal bulaşık olarak addedilmez.

Bulaşık ve muhtemelen bulaşık üretim alanlarında yapılacak işlemler

MADDE 14 – (1) 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (ç) ve üçüncü fıkrasının (c) bentlerinde tarif edilen sınırlar belirlendikten sonra, bu alanlarda 11, 12 ve 13 üncü

maddelere ilave olarak Ek-6'nın 4.1 ve 4.2 nci maddelerinde belirtilen önlemler alınır. Zararlı organizmayla mücadele etmek amacıyla 11, 12 ve 13 üncü maddeler ile bu maddede belirtilen hususlarla ilgili yapılan işlemler Bakanlığa bildirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Patates Tohumluğu, Çoğaltım Materyali Testleri, Bulundurma ve Nakil Yasağı

Patates tohumluğu

MADDE 15 – (1) Tohumluk patatesler Ek-2'de yer alan test prosedürü uygulanarak zararlı organizmadan ari bulunmuş olmalı, sertifikasyon sonucu elde edilmiş direkt patates hatlarından üretilmiş olmalıdır.

Çoğaltım materyali testleri

MADDE 16 – (1) 15 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen testler aşağıdaki esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

a) Tohumluk patates üretim yerlerinde zararlı organizmanın var olduğuna ilişkin bulguların olması durumunda; ilk klonal seleksiyon dahil başlangıç çoğaltım materyali ile temel tohumluk patates klonları sistematik şekilde test edilir. Klonal bir akrabalığın olmadığı durumlarda tüm temel patates klonları veya ilk klonal seleksiyon dahil tüm başlangıç çoğaltım materyalleri test edilir.

b) Tohumluk patates üretim yerlerinde zararlı organizmanın var olduğuna ilişkin bulguların olmaması halinde testler, her bir başlangıç klonal seleksiyon bitkisi üzerinde veya temel patates tohumluğu veya önceki çoğaltım materyallerinin gösterge niteliğindeki numuneleri üzerinde yapılır.

Bulundurma ve nakil yasağı

MADDE 17 – (1) *Ralstonia solanacearum* kültürlerinin bir yerden bir yere nakli, bulundurulması ve dağıtımı yasaktır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bakanlığın yetkisi

MADDE 18 – (1) Zararlı organizmanın yayılmasını engellemek ve mücadele etmek için gerektiğinde Bakanlık tarafından ilave önlemler alınabilir. Bakanlık çeşitli seleksiyonu çalışmalarında ve deneme veya bilimsel amaçlı materyal için bu Yönetmeliğin uygulamasına istisna getirebilir.

İdari yaptırımlar

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 38 inci maddesinin ilgili hükümlerine göre idari yaptırımlar uygulanır.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.